

Sygn. akt III AUa 171/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Aleksandra Urban
Sędziowie:	SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń (spr.) SSA Bożena Grubba
Protokolant:	sekr. sądowy Lidia Pedynkowska

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2013 r. w Gdańsku

sprawy M. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji M. B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 20 listopada 2012 r., sygn. akt VI U 4063/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 171/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 lipca 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił zaliczenia przychodu i wypłaty emerytury za rok 2011.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczona M. B. wniosła o jej zmianę. Wskazała, że pismem z dnia 28 lutego 2012 r. wystąpiła do organu rentowego o wypłatę emerytury za rok 2011 i dołączyła do tego wniosku zaświadczenie pracodawcy o osiągniętym w 2011 roku wynagrodzeniu.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 20 listopada 2012 r. w sprawie VI U 4063/12 oddalił odwołanie.

Podstawę tego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu pierwszej instancji.

Decyzją z dnia 9 sierpnia 2007 r. przyznano M. B. (ur. (...)) emeryturę od dnia 1 sierpnia 2007 r., tj. od dnia złożenia przez nią wniosku. Jednocześnie wskazano, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu, gdyż ubezpieczona kontynuowała zatrudnienie. W celu podjęcia wypłaty emerytury należało przedłożyć świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą, na rzecz którego praca była wykonywana bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury.

W dniu 16 stycznia 2009 r. ubezpieczona otrzymała od pozwanego informację, że emerytkom, które osiągnęły 60 rok życia wypłata emerytury, która została zawieszona z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego emeryt ten wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury może być podjęta bez względu na wysokość osiąganego dochodu. Natomiast tym emerytkom, które nie osiągnęły wieku 60 lat, wypłata świadczenia może być podjęta w zmniejszonej wysokości, jeżeli osiągają przychód w zmniejszonej wysokości z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczeń społecznych lub służby w wysokości przekraczającej 70 % lecz nie przekraczającej 130 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez prezesa GUS (w okresie od 1 grudnia 2008 r. do 28 lutego 2009 r. kwota ta wynosiła 3.859,20 zł). Podjęcie wypłaty emerytury następuje na wniosek osoby zainteresowanej.

Pismem z dnia 3 października 2011 r. ubezpieczona zwróciła się do organu rentowego o informację, czy przysługuje jej „świadczenie pieniężne z programu zawieszalności emerytury”. W odpowiedzi na to pismo pozwany poinformował ją o brzmieniu przepisów ustawy o finansach publicznych z dnia 16 grudnia 2010 r. oraz art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r.

W piśmie z dnia 18 października 2011 r. wnioskodawczyni domagała się wdrożenia procedury rocznego rozliczenia emerytury. W piśmie z dnia 8 listopada 2011 r. organ rentowy poinformował ją, że art. 103a ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych został uchylony, a podjęcie wypłaty emerytury następuje na wniosek osoby zainteresowanej, o czym pouczono ją w informacji ze stycznia 2009 r., a wnioski o podjęcie emerytury i zmniejszenie jej w związku z osiągniętym przychodem ubezpieczona nie złożyła.

Pismem z dnia 25 listopada 2011 r., które organ rentowy potraktował jako wniosek o wypłatę emerytury za lata 2009 - 2010 ubezpieczona domagała się zaliczenia emerytury i przedłożyła dokumenty ZUS Rp-7 za rok 2007, 2008, 2009 i 2010. Decyzją z dnia 8 grudnia 2011 r. organ rentowy odmówił wypłaty emerytury za lata 2009 - 2010. Odwołanie wnioskodawczyni od decyzji organu rentowego zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy - VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 marca 2012 r.

Pismem z dnia 28 lutego 2012 r. zatytułowanym „wniosek o wypłacenie emerytury” ubezpieczona zwróciła się o wypłatę emerytury za rok 2011 dołączając zaświadczenie o zarobkach osiągniętych w 2011 r.

Sąd Okręgowy odwołał się do treści art. 103 ust. 2a, art. 103 a, art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227 ze zm. dalej ustawa emerytalna) w zw. z art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych ustaw (Dz. U. z 2010 r., Nr 257, poz. 1726).

Sąd I instancji wskazał, że bezspornym jest w sprawie, że ubezpieczona złożyła wniosek o wypłatę emerytury za rok 2011 dopiero 28 lutego 2012 r. O tym, że pismo to stanowiło dopiero wniosek o wypłatę emerytury świadczy jego treść, a także fakt,

że ubezpieczona w swoim odwołaniu od zaskarżonej decyzji powołuje się właśnie na pismo z dnia 28 lutego 2012 r. jako wniosek o wypłatę emerytury za rok 2011.

Skoro wnioskodawczyni nie złożyła wniosku o rozliczenie przychodu oraz o wypłatę emerytury w 2011 r. i nie złożyła też w 2011 r. wymaganego oświadczenia o planowanym w tym roku przychodzie, decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o odmowie rozliczenia przychodu i wypłaty emerytury za rok 2011 odpowiada prawu w myśl art. 129 ustawy emerytalnej.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Apelację od wyroku wywiodła ubezpieczona M. B..

W uzasadnieniu skarżąca wskazała, że występując o emeryturę za rok 2011, tj. (za okres od stycznia do września) złożyła w organie rentowym wniosek o wypłacenie emerytury załączając zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za rok 2011. Zastosowała się do informacji zamieszczonej w punkcie VIII pouczenia do decyzji o przeliczeniu emerytury z dnia 6 listopada 2007 r., ponieważ powiadomiła pozwanego o łącznej kwocie osiągniętego przychodu w roku 2011, w terminie do końca lutego następnego roku tj. 28 lutego 2012 r. Dnia 4 lipca 2012 r. wnioskodawczyni otrzymała odpowiedź organu rentowego o negatywnym rozpatrzeniu jej wniosku z dnia 28 lutego 2012 r. Po kolejnym odwołaniu do ZUS w B. otrzymała dnia 28 lipca 2012 r. decyzję odmowną dotyczącą rozliczenia przychodu i wypłaty emerytury za rok 2011.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja M. B. nie zasługiwała na uwzględnienie. Ma ona charakter polemiczny i stanowi powielenie stanowiska zaprezentowanego przez nią przed pierwszą instancją, w stosunku do którego Sąd Okręgowy szczegółowo się odniósł i prawidłowo wskazał, dlaczego nie zasługuje ono na podzielenie.

Przedmiotem postępowania apelacyjnego była ocena prawidłowości decyzji organu rentowego z dnia z dnia 28 lipca 2012 r. odmawiającej zaliczenia przychodu i wypłaty emerytury za rok 2011.

W powyższym zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikające z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej uzasadniających ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji Sąd Odwoławczy oceniając jako prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne dokonane przez Sąd pierwszej instancji uznał je za własne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAPIUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Na wstępie wskazać należy, że do dnia 7 stycznia 2009 r. obowiązywał art. 103 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 35, poz. 353 ze zm. dalej ustawa emerytalna), który stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego.

Przepis art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ustawy został uchylony na mocy art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. z 2008 r., Nr 228, poz. 1507) z dniem 8 stycznia 2009 r. W art. 45 ust. 1 i 2 te same ustawy przewidziano, że wypłaty emerytury, do której prawo zostało zawieszona na podstawie art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dokonuje się na wniosek osoby zainteresowanej,

a Zakład Ubezpieczeń Społecznych informuje osoby, mające w dniu wejścia w życie ustawy zawieszony prawo do emerytury na tej podstawie, o warunkach pobierania świadczeń.

Z powyższego uregulowania wynika, że niezbędnym warunkiem wypłaty zawieszony emerytury był wniosek osoby zainteresowanej, a organ rentowy zobowiązany został przez ustawodawcę jedynie do przesłania informacji o warunkach jej pobierania. Ustawodawca także nie zobowiązał organu rentowego do przesłania ubezpieczonym wzoru wniosku

o podjęcie wypłaty świadczenia. Wniosek o podjęcie zawieszony świadczenia ubezpieczony może złożyć w każdej formie, nie tylko pisemnej, przesłanej za pośrednictwem poczty na adres Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (vide wyrok Sądu Apelacyjnego

w Warszawie z dnia 9 listopada 2010 r., III AUa 749/10, Apel.-W-wa 2011/2/7).

W okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. treścią ryzyka emerytalnego ponownie było osiągnięcie odpowiedniego wieku.

Natomiast od 1 stycznia 2011 r. obowiązuje art. 103a dodany do ustawy

o emeryturach i rentach z FUS na podstawie art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r.

o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 257, poz. 1726) znoszący możliwość pobierania emerytury bez rozwiązywania umowy o pracę

z dotychczasowym pracodawcą, na rzecz którego była wykonywana praca bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Z kolei

w myśl przepisu art. 28 ustawy nowelizującej - do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy (tj. przed 1 stycznia 2011 r.) przepisy ustawy, o której mowa w art. 6 (tzn. ustawy emerytalnej) oraz ustawy, o której mowa w art. 18, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011 r.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r., orzekł, że art.

28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707)

w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224,

Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r.

Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r.,

w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art.

2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (sygn. akt K 2/12). Zgodnie z tym wyrokiem wymieniony wyżej przepis we wskazanym zakresie utracił moc z dniem 22 listopada 2012 r., tj. z dniem jego publikacji w Dzienniku Ustaw RP, na podstawie art. 190 ust. 3 Konstytucji

RP (Dz. U. 2012 poz. 1285).

Obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą w celu kontynuowania pobierania emerytury, dotyczy tylko tych osób, które przed 1 stycznia 2011 r. przeszły na emeryturę bez rozwiązania umowy o pracę. Zgodnie z ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw - osoby te mają czas na rozwiązanie takiego stosunku pracy do końca września 2011 r. (pismo z dnia 4 lutego 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych /www.zus.gov.pl/).

W niniejszej sprawie skarżąca nabyła prawo do emerytury od dnia 1 sierpnia 2007 r., tj. od miesiąca w którym zgłosiła wniosek. W momencie nabycia prawa do emerytury pozostawała w zatrudnieniu, zatem prawo do emerytury uległo zawieszeniu i organ rentowy nie podjął wypłaty emerytury (stosownie do treści obowiązującego wówczas art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej), o czym skarżąca była poinformowana w decyzji przyznającej jej

to świadczenie).

Następnie organ rentowy stosownie do ciążącego na nim obowiązku przesłał wnioskodawczyni w dniu 16 stycznia 2009 r. informację w związku z uchYLENIEM art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej (informacja – k. 145 a.r., zpo – k. 146 a.r.). Wskazano w niej,

że emerytkom, które osiągnęły 60 rok życia wypłata emerytury, która została zawieszona z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego emeryt ten wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury może być podjęta bez względu na wysokość osiąganego dochodu. Natomiast tym emerytkom, które nie osiągnęły wieku 60 lat, wypłata świadczenia może być podjęta w zmniejszonej wysokości, jeżeli osiągają przychód w zmniejszonej wysokości

z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczeń społecznych lub służby w wysokości przekraczającej 70 % lecz nie przekraczającej 130 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez prezesa GUS (w okresie od 1 grudnia 2008 r. do 28 lutego 2009 r. kwota ta wynosiła 3.859,20 zł). Podjęcie wypłaty emerytury następuje na wniosek osoby zainteresowanej. Osoby, które nie ukończyły 60 lat (kobieta) i 65 lat (mężczyzn) i osiągają przychód z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczeń społecznych lub służby są zobowiązani do złożenia we właściwym oddziale/inspektoracie ZUS wraz z wnioskiem o podjęcie wypłaty emerytury, oświadczenia, czy zamierzają osiągnąć przychód: powodujący zawieszenie emerytury, powodujący zmniejszenie jej wysokości, czy też nie powodujący zawieszenia lub zmniejszenia wysokości emerytury.

Organ rentowy nie miał obowiązku wydawać z urzędu decyzji o wznowieniu wypłaty emerytury, za to jego obowiązkiem było poinformowanie skarżącej o warunkach wypłaty świadczenia, co też uczynił. Informacja ta była jasna i wynikało z niej niezbieżnie,

że podjęcie wypłaty emerytury następuje na wniosek osoby zainteresowanej (w druku, który otrzymała skarżąca, ten fragment został nawet naniesiony pogrubioną czcionką), ponadto wskazano tamże m.in. że wypłata zostanie podjęta od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek nie wcześniej niż od dnia 8 stycznia 2009 r.

Skarżąca była zatem jasno i zrozumiale poinformowana o możliwości podjęcia wypłaty emerytury, jednak na zgłoszenie wniosku zdecydowała się dopiero w dniu 28 lutego 2012 r. Wcześniejsze pisma składane w organie rentowym nie dotyczyły podjęcia emerytury.

Pismem z dnia 3 października 2011 r. ubezpieczona zwróciła się do organu rentowego o informację, czy przysługuje jej „świadczenie pieniężne z programu zawieszalności emerytury” (k. 147 a.r.). W odpowiedzi organ rentowy w piśmie z dnia

7 października 2011 r. poprosił o nadesłanie świadectwa pracy potwierdzającego rozwiązanie stosunku pracy jednocześnie informując o treści art. 103a ustawy emerytalnej (k. 148 a.r.).

W piśmie z dnia 18 października 2011 r. ubezpieczona domagała się wdrożenia procedury rocznego rozliczenia emerytury (k. 149 a.r.). W piśmie z dnia 8 listopada 2011 r. pozwany poinformował wnioskodawczynię, że art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej został uchylony, a podjęcie wypłaty emerytury następuje na wniosek osoby zainteresowanej, o czym pouczono ubezpieczoną w informacji ze stycznia 2009 r., a wnioski o podjęcie emerytury i zmniejszenie jej w związku z osiągniętym przychodem ubezpieczona nie złożyła (k. 153 a.r.).

Pismem z dnia 25 listopada 2011 r., które organ rentowy potraktował jako wniosek o wypłatę emerytury za lata 2009 - 2010 ubezpieczona domagała się zaliczenia emerytury i przedłożyła dokumenty ZUS Rp-7 za rok 2007, 2008, 2009 i 2010 (k. 154-156 a.r.). Decyzją z dnia 8 grudnia 2011 r. organ rentowy odmówił wypłaty emerytury za lata 2009 – 2010 (k. 157 a.r.). Odwołanie ubezpieczonej od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Bydgoszczy - VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 6 marca 2012 r.

Pismem z dnia 28 lutego 2012 r. zatytułowanym „wniosek o wypłacenie emerytury” ubezpieczona zwróciła się o wypłatę emerytury za rok 2011 dołączając zaświadczenie o zarobkach osiągniętych w 2011 r. (k. 164 a.r.).

Stosownie do treści art. 104 ust. 1 ustawy emerytalnej prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego. Natomiast zgodnie z art. 135 ust. 1 ustawy emerytalnej w razie ustania przyczyny powodującej wstrzymanie wypłaty świadczenia, wypłatę wznowia się od miesiąca ustania tej przyczyny, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o wznowienie wypłaty lub wydano z urzędu decyzję o jej wznowieniu, z uwzględnieniem ust. 2.

Przepis art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi, że świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Jak wskazał w wyroku z dnia 10 stycznia 2006 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie (III AUa 376/2005, LexPolonica nr 2069085) „ogólną zasadą prawa emerytalno-rentowego jest, że świadczenia wypłaca się na wniosek zainteresowanego, poczynając od dnia powstania prawa do emerytury/renty (spełnienia ustawowych warunków), lecz nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie. Czym innym jest bowiem data nabycia prawa do świadczenia, a czym innym data podjęcia jego wypłaty. Reguła powyższa wyklucza możliwość wstecznego wypłacania świadczeń, tj. za okres po nabyciu prawa, a przed złożeniem wniosku, co uzasadnia się zapobieganiem powstawaniu zjawiska kapitalizacji świadczeń. Prawo do świadczenia może być realizowane dopiero po zgłoszeniu do właściwego organu rentowego wniosku o przyznanie prawa. Inicjatywa należy zawsze do ubezpieczonego”.

Zauważyć należy, że żaden z zacytowanych przepisów ustawy emerytalnej nie przewiduje w zaistniałej sytuacji możliwości wypłaty emerytury za okres wsteczny. W sprawie bezspornym jest, że stosowny wniosek skarżąca złożyła dopiero w dniu 28 lutego 2012 r., zatem nie ma możliwości, aby wypłacić jej emeryturę zgodnie z wnioskiem za okres wsteczny od stycznia do września 2011 r. Nie ma też podstaw do rozliczenia przychodu za 2011 r., ponieważ wnioskodawczyni nie złożyła w stosownym czasie oświadczenia emeryta-rencisty o zamiarze osiągnięcia przychodu ww. roku.

Biorąc pod uwagę poczynione wyżej ustalenia i rozważania w ocenie Sądu Odwoławczego apelacja M. B. była nieuzasadniona, wobec czego na podstawie art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji wyroku.